
Є. П. Суєтнов.

ЗАГОТІВЛЯ ДЕРЕВИНІЙ – вид спец. використання ліс. ресурсів поряд із заготівлею другорядних ліс. матеріалів, побічними ліс. користуваннями та використанням корисних властивостей

лісів для культ.-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і осв.-виховних цілей, потреб мисливського госп-ва, проведення наук.-дослідних робіт.

Відповідно до ст. 70 ЛКУ З. д. здійснюється при використанні ліс. ресурсів у порядку рубок головного користування, що проводяться в стиглих і перестійних деревостанах. Для З. д. під час рубок головного користування в першу чергу призначаються пошкоджені, ті, що усихають, ін. деревостани, що потребують термінової рубки за своїм станом, і деревостани, які вишли з підсочування.

Під час проведення З. д. не дозволяються вирубування та пошкодження: цінних і рідкісних дерев та чагарників, занесених до Червоної кн. України; насінників і плюсових дерев, а також дерев з гніздами рідкісних видів птахів, занесених до Червоної кн. України (чорний лелека, скопа, орлан-білохвіст та ін.), дуплястих та найстаріших дерев.

З. д. у порядку проведення рубок головного користування й ін. рубок, пов'язаних із веденням ліс. госп-ва, проводиться власниками лісів і постійними лісокористувачами, яким у встановленому порядку надано це право. У разі здійснення будівельних та ін. робіт на ліс. ділянках З. д. проводиться тими громадянами та юрид. особами, яким надано зем. ділянки для таких цілей, якщо в рішенні про надання зем. ділянки не передбачено ін.

У пралісах, квазіпралісах, природ. лісах забороняються З. д., всі види рубок, у т. ч. формування і оздоровлення лісів, та видалення захарашеності.

Щодо ліміту З. д. у порядку рубок головного користування, то згідно зі ст. 71 ЛКУ ним є затв. в установленому порядку розрахункова лісосіка, а З. д. в порядку рубок головного користування в розмірах, що її перевищують, забороняється.

З. д. під час проведення рубок головного користування проводиться за спец. дозволом – лісорубним квитком, який видається органом виконавчої влади з питань ліс. госп-ва АРК, тер. органами Держлісагентства України на підставі затв. в установленому порядку лісосіки.

Умови й механізм З. д. під час проведення рубок головного користування наведено в Порядку спец. використання ліс. ресурсів, затв. постановою КМУ від 23 трав. 2007 № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів». Цією ж постановою затверджено Порядок видачі спец. дозволів на використання ліс. ресурсів, зокрема лісорубного квитка.

З. д. під час проведення рубок головного користування здійснюється з дотриманням принципів безперервного, невиснажливого і рац. використання ліс. ресурсів, збереження умов відтворення високопродуктивних деревостанів, їх екол. та ін. корисних властивостей.

Рубки головного користування проводяться: 1) в експлуатаційних лісах; 2) у захисних лісах, що прилягають до смуг відведення діючих і тих, які будуються, залізниць, автомобільних доріг держ. значення, вздовж берегів річок, навколо озер, водойм та ін. водних об'єктів, а також у захисних лісах, що

є байрачними або площа яких доходить до 100 гектарів, або які розташовані серед безлісної місцевості; 3) у рекреаційно-оздоровчих лісах, розташованих у межах третьої зони округів саніт. охорони лікувально-оздоровчих територій і курортів та в лісогосп. частині лісів зелених зон; 4) у лісах природоохорон., наук., істор.-культ. призначення в межах госп. зони нац. природ. і регіональних ландшафтних парків, а також заказників.

На особливо захисних ліс. ділянках (крім узлісь уздовж межі з безлісною місцевістю) проведення рубки головного користування забороняється.

Залежно від категорії лісів, лісоросл. умов, біол. особливостей деревних порід, типу лісу, складу і вікової структури деревостанів, наявності та стану підросту господарсько цінних порід, ступеня стійкості ґрунтів проти ерозії, стрімкості схилів та ін. особливостей застосовуються такі системи рубок: 1) вибіркові – рубки, під час яких періодично вирубується частина дерев, що є перестійними і стиглими, а ліс. ділянка залишається постійно вкритою ліс. рослинністю; 2) поступові – рубки, під час яких передбачається видалення деревостану за кілька прийомів; 3) суцільні – рубки, під час яких весь деревостан вирубується повністю, за винятком насінників, життєздатного підросту і молодняку, цінних і рідкісних видів дерев та чагарників, що підлягають збереженню; 4) комбіновані – несцільні рубки, під час яких поєднуються елементи різних систем поступових і вибіркових рубок.

Є. П. Суєтнов.